

VE STÍNU MÓDY

Časopis, který odhalí tajemství rychlé módy, její dopady na životní prostředí a to, že oblečení nemusí mít jen jeden život.

Exkluzivní rozhovor s
módní stylistkou
Zuzanou Čadkovou

Výprava do Bangladéše s
Alešem Lenfeldem

Co se skrývá za
nizkou cenou

Varianty, typy a
rady k rychlé
módě

A spousta dalších
myšlenek

SKRZE ČASOPIS

OBSAH

Obsah

aneb co se dočtete

Editorial

1

Fast fashion a jeho zákulisí

Poodhalení stinných stránek

2

Jaké jsou dopady fast fashion a kde je jsou jejich hlavní centra

Jak to vidí stylistka Zuzana Čadková

4

Módní stylistka Zuzana Čadková ze zákulisí rychlé módy

Materiály, etikety oblečení

6

Co vše potřebujete znát při výběru módních kousků

Jak skutečně drahá je levná móda

7

Pohled do čísel

Bangladéš kamerou Aleše Lenfelda

8

Exkluzivně ze země plné odpadu

Upeyklace

11

Jak zmírnit dopady fast fashion

Závěrem

12

EDITORIAL

Fast fashion neboli rychlá levná móda je sice známé téma, ale stále se o něm málo mluví. Proto se náš redakční tým ze Střední školy služeb a řemesel Stochov rozhodl vydat se napříč všemi informacemi, články, rozhovory a zkušenostmi okolí i odborníků a téma vám přiblížit. Levné ceny na e - shopech se někdy mohou zdát jako pohádka, ale věřte nám, že po přečtení těchto stránek vám stejně jako nám dojde, že se jedná o horor, co postupně požírá nejen naši planetu, ale i nás.

Na toto téma se společně podíváme z hlediska zdraví, spotřeby, práv spotřebitelů, často bídých pracovních podmínek a životů pracovníků a hlavně toho, jak drahá levná móda doopravdy je. Slovo „drahá“ se zde neváže jen k finančním částkám, ale ke skrytým nákladům a k něčemu, co je dražší než všechny peníze na světě, a tím je naše zdraví. Levné oblečení s sebou nese samozřejmě i levné materiály a hlavně chemikálie. A jaký mají chemikálie vliv na naši kůži? Nebojte, na to se též společně zaměříme.

Levná móda má mnoho negativních dopadů. Každý rok se vyhodí asi 92 milionů tun oblečení a až 85 % z toho končí na skládce, zatímco méně než 1 % se recykluje. Lidé dnes kupují přibližně o 60 % více oblečení než dříve, ale nosí ho jen krátce, často třeba jenom 7 až 10 krát, což vede k ještě většímu množství odpadu. Velkým problémem je taky nadměrná výroba. Ročně se vyrobí více než 100 miliard kusů oblečení a až 30 % z nich se nikdy ani neprodá. To znamená, že obrovské množství oblečení je zbytečně vyrobeno a následně vyhozeno nebo zničeno.

NEJEN ODPAD A PORUŠOVÁNÍ LIDSKÝCH PRÁV, ALE TAKÉ CHEMICKÉ ZNEČIŠTĚNÍ

Na textilní odpad se váže i další nebezpečí a tím je chemické znečištění, které způsobuje. Za posledních 20 let se produkce polyesterového oblečení zdvojnásobila a nyní je polovina vyrobeného textilu právě z něj. Polyester je v podstatě plastové vlákno, které se časem odírá. Při praní, a nejen při něm, se z něj uvolňují drobná vlákna – mikroplasty. Oblečení z polyesteru je zdrojem až 35 % mikroplastů a 10 % mikroplastů nacházejících se celkově v oceánech. Mikroplasty a nanoplasty se přitom hromadí v lidském těle a mohou přispívat k infarktům, cévním mozkovým příhodám a mají vliv na rozvoj rakoviny a psychických problémů.

Další nebezpečnou příměsí v textilu jsou perfluorované a polyfluorované látky (PFAS), kterým se také někdy příznačně říká „věčné chemikálie“. Jde o látky používané pro odpuzení vody a mastnoty, především z outdoorového oblečení, bot, impregnačních a koberců. Většina zástupců PFAS je takzvaně perzistentní (tedy velmi odolná vůči rozkladu) a přenáší se vodou i vzduchem na velké vzdálenosti. PFAS se váží na bílkoviny, proto je nacházíme především v játrech, krevním séru a plasmě nebo v ledvinách živých organismů. Člověk PFAS přijímá především v potravě a vodě a do životního prostředí se dostávají praním. Také tyto látky mohou vést ke zdravotním problémům, například k poškození jater, onemocnění štítné žlázy, obezitě, neplodnosti a rakovině. PFAS se do životního prostředí dostávají především při masové výrobě levného oblečení.

Levná móda má také výrazný dopad na životní prostředí. Módní průmysl produkuje přibližně 8 až 10 % světových emisí CO₂ a podílí se asi 20 % na znečištění vody. Výroba jednoho trička navíc spotřebuje kolem 2700 litrů vody. K tomu se přidávají mikroplasty z oblečení, které končí v oceánech.

Dalším problémem jsou špatné pracovní podmínky. Oblečení se často vyrábí v rozvojových zemích, kde lidé pracují za velmi nízké mzdy, v dlouhých směnách a někdy dokonce i v nebezpečných podmínkách.

Stinná stránka levné módy spočívá i v tom, že oblečení je často vyráběno záměrně nekvalitně, aby se rychle opotřebovalo a lidé si museli kupovat nové. Firmy také někdy ničí neprodané oblečení, aby si udržely ceny a image značky. Navíc používají takzvaný greenwashing, kdy se prezentují jako ekologické, i když jejich skutečný dopad na životní prostředí je pořád velmi negativní.

CHEMIKÁLIE A NAŠE ZDRAVÍ

Studie organizací ESDO a IPEN, na které spolupracovali také odborníci z české organizace Arnika, například prokázala alarmující hladiny toxických látek PFAS ve vzorcích povrchové a pitné vody v Bangladéši, kde se vyrábí velká část tzv. fast fashion, která se následně prodává za zlomkové ceny v Evropě a v USA. Negativní vliv textilního průmyslu tak v žádném případě není marginální a představuje vážné nebezpečí pro životní prostředí i lidské zdraví. Výroba textilu často využívá velké množství chemikálií, které mohou znečišťovat vodní toky a půdu, což ohrožuje ekosystémy a biodiverzitu.

Uvolňování mikrosyntetických vláken do vody během praní oděvů vede k jejich hromadění v oceánech, kde ohrožují mořský život. Emise skleníkových plynů z továren přispívají ke globálnímu oteplování a klimatickým změnám. Navíc zaměstnanci v textilním průmyslu často pracují v nepříjemných podmínkách a jsou vystaveni škodlivým látkám, což může vést k závažným zdravotním problémům. Odpovědnější přístup k výrobě a spotřebě textilu je nezbytný pro ochranu naší planety i zdraví jejích obyvatel.

JAKÁ JSOU HLAVNÍ CENTRA PRODUKCE FAST FASHION

Hlavními produkčními centry jsou Čína, Bangladéš, Vietnam, Indie, Kambodža, Pákistán a Indonésie. Tyto země umožňují značkám (jako Shein, Zara, H&M) vyrábět obrovské množství oblečení za nízké náklady v řádu týdnů.

Hlavní výrobní lokace:

Čína: Největší výrobce na světě, dominantní v produkci textilu a rychlé módy.

Bangladéš: Druhý největší exportér oděvů, specializuje se na velmi levnou výrobu.

Vietnam a Indie: Významní producenti s velkým podílem textilního průmyslu.

Ostatní: Kambodža, Pákistán, Indonésie (často špatné pracovní podmínky a nízké mzdy).

Dopady na pokožku a zdraví: Fast fashion oblečení často obsahuje rezidua toxických látek, jako jsou těžké kovy (olovo, kadmium), formaldehyd nebo ftaláty, které se používají pro levnou úpravu textilu. Tyto látky mohou způsobovat kožní reakce (ekzémy, vyrážky) a při dlouhodobém působení mohou mít negativní dopad na zdraví.

CO NA TO ODBORNÍK?

Jmenuji se Zuzana Čadková, móda je mým celoživotním koníčkem a posledních pár let i mým druhým povoláním. Díky osobnímu stylingu mám tu čest a možnost potkávat se s různými lidmi, různých kultur, vyznání, s různými životními příběhy a různým temperamentem. Na této práci miluji především její rozmanitost, žádný z nás není stejný a jestli mě něco skutečně naplňuje, pak je to přesvědčení, že mohu být nápomocna druhým na jejich cestě ke spokojenějšímu já.

JE PRAVDA, ŽE OBLEČENÍ ČASTO VYDRŽÍ JEN PÁR NOŠENÍ?

Záleží na tom, jak člověk nakupuje. Je důležité vědět, co kupuji a co od toho očekávám. Velkou roli hraje především materiál a kvalita zpracování. Za kvalitní materiál z přírodního vlákna, od kterého očekávám, že mi déle vydrží, si budu muset něco připlatit. Bohužel vzdělanost a informovanost v oblasti módy je velice malá.

**ZAJÍMALI JSME SE O NÁZOR
A POHLED MÓDNÍ STYLISTKY,
ZUZANY ČADKOVÉ.
PŘIPRAVILI JSME SI PRO NI
PÁR STRUČNÝCH OTÁZEK**

JE LEPŠÍ KOUPIT JEDNU DRAŽŠÍ VĚC NEBO VÍCE LEVNÝCH?

Ideální je hledat zlatou střední cestu a nad nákupy přemýšlet. Za mě tričko, které je například z polyesteru a stojí tisíc korun je špatné a nevhodné uvažování. Obchody jako je Shein, Temu je zabijárna nás všech, ale lidé to nevědí. Chápu, že je super si koupit trendové věci za málo peněz, jenomže v těch produktech jsou chemické látky, které se přes kůži dostávají do našeho těla. Chceš to?

CO VÁS OSOBNĚ NA FAST FASHION NEJVÍCE ŠOKOVALO?

Například to, že Čína je už dnes luxus. Obchod Zara má v současnosti kolekce šité v Číně a jsou dražší a pak věci šité v Bangladéši, kde už je to opravdu fast fast fashion, jsou naopak levnější. Tam už se to projeví na ceně, protože dnes už je šití v Číně ekonomicky nákladnější. Je to zvláštní, kam až jsme se dostali, když si můžeme říct, je to z Číny, je to dobré, ale je to tak.

MÁ PODLE VÁS UPCYKLACE REÁLNÝ SMYSL?

Ano, je to skvělá myšlenka. Nemyslím si ale, že se v blízké době masově rozšíří. Smysl určitě má, ale pouze pokud ji začne vnímat a chápat širší společnost. Momentálně to svět nepovažuje za prioritu a řeší se jiné, naléhavější problémy.

JAK MOC SOCIÁLNÍ SÍTĚ OVLIVŇUJÍ NAŠE NAKUPOVÁNÍ A JSOU TRENDY JAKO HAUL VIDEA PROBLÉM?

Obrovský problém. Lidé mají tendenci kupovat to, co vidí na sociálních sítích, často bez přemýšlení. Influenceri by za to rozhodně měli nést větší zodpovědnost.

MYSLÍTE SI, ŽE SE FAST FASHION NĚKDY OMEZÍ A JAKOU JEDNU VĚC BY MĚL KAŽDÝ ZMĚNIT HNED TEĎ?

Upřímně si myslím že ne, každý by měl hlavně začít sám u sebe a zamyslet se nad vlastním rozhodováním

Další poznatky z rozhovoru

Lidé často nedomýšlejí zásadní okolnosti „ekologičtějších“ nákupů. Hezkým příkladem je například platforma Vinted, která funguje jako online sekáč. Přestože se může zdát jako udržitelnější volba, je zde poměrně drahá doprava a je potřeba počítat i s náklady na balení a odeslání zásilek.

Lidé se při nákupu oblečení zaměřují především na vzhled a nízkou cenu, zatímco materiál pro ně obvykle není důležitý.

Často lidé nakupují podle aktuálních trendů, ale dané oblečení později nenosí. Neuvědomují si, že kupují trendy, a ne věci, které se jim skutečně líbí. Takové oblečení pak končí v second handech, kde o něj pak není zájem. Přitom není nutné nosit pouze to, co je zrovna „in“.

Důležité je nakupovat s rozmyslem a přemýšlet nad tím, zda daný kousek dokážu zkombinovat s tím, co už mám doma.

Velkou roli hraje také emoční nakupování. Lidé si kupují věci impulzivně, místo aby si položili otázku, zda se v nich skutečně cítí dobře.

Pomoci může jednoduché pravidlo: pokud se nemohu rozhodnout, věc si nekoupím. Když na ni budu myslet i po delší době, mohu se pro ni vrátit. Pokud ne, znamená to, že ji vlastně nepotřebuji.

Nakupování se navíc stalo běžnou formou trávení volného času. Místo toho, aby lidé hledali jiné aktivity, jdou „jen tak“ do obchodů, což vede k dalším zbytečným nákupům.

Důležité je zaměřit se na promyšlené nakupování a vyhýbat se impulzivním rozhodnutím. Časově omezené nabídky a slevy totiž často vytvářejí tlak, který vede k unáhleným nákupům.

Velkým problémem je také to, že si spousta lidí neuvědomuje, co všechno vlastně spadá pod fast fashion. Obvykle si ji spojují jen s čínskými e-shopy, jako je Shein nebo Temu. Ve skutečnosti ale fast fashion zahrnuje i většinu běžných obchodů, jako jsou například Zara, Bershka nebo H&M.

Tyto značky pravidelně přicházejí s novými kolekcemi a rychle reagují na aktuální trendy. Oproti tomu e-shopy jako Shein nebo Temu představují tzv. ultra fast fashion, kdy se nové produkty objevují v ještě kratších intervalech a ve výrazně větším množství.

Mezi kvalitnější a spolehlivější obchody lze zařadit například Mohito, Reserved nebo Lindex. Tyto značky často nabízejí lepší zpracování a kvalitnější materiály, i když je to obvykle spojeno s vyšší cenou. Dalšími příklady mohou být třeba Marks & Spencer nebo COS, které se zaměřují na kvalitnější a nadčasovější kousky.

Fast Fashion osmisměrka

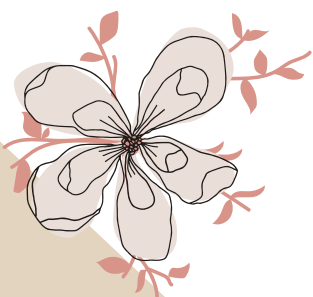

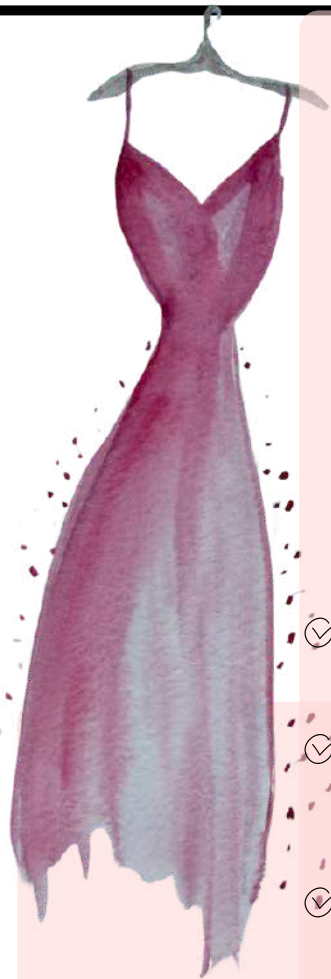
Dokážete najít všechna skrytá slova?

TRENDY
ODPAD
STYL

UPCYKLACE
MÓDA
MATERIÁL

NAKUPOVÁNÍ
OBCHOD
KVALITA

materiály, etikety a jiné

Textilní látky se dělí především podle původu vláken na přírodní (bavlna, len, vlna, hedvábí), syntetické (polyester, polyamid, elastan) a směšové. Použití přírodních materiálů (jako je bavlna, len, viskóza či vlna) v kontextu fast fashion přináší oproti syntetickým materiálům (polyester, polyamid) několik zásadních výhod, a to i přesto, že samotný obchodní model rychlé módy je ekologicky neudržitelný.

HLAVNÍ VÝHODY PŘÍRODNÍCH TKANIN:

- ✓ Prodyšnost a pohodlí: Přírodní materiály mnohem lépe dýchají a absorbují vlhkost, což zajišťuje vyšší komfort při nošení, zejména v horkých dnech.
- ✓ Šetrnost k pokožce: Přírodní vlákna jsou obvykle hypoalergenní a jsou vhodnější pro citlivou pokožku než syntetika, která může způsobovat podráždění.
- ✓ Ekologická rozložitelnost: Na rozdíl od polyesteru, který se v přírodě rozkládá stovky let, přírodní tkaniny jsou biologicky rozložitelné, což snižuje zátěž na skládkách.
- ✓ Snížení mikroplastů: Při praní přírodních tkanin se neuvolňují plastová mikrovlákná, která znečišťují oceány a zdroje pitné vody.
- ✓ Vyšší estetická a užitná hodnota: Přírodní materiály často vypadají lépe, mají příjemnější strukturu a lépe se přizpůsobí tělu.

I když i výroba přírodních materiálů (např. konvenční bavlny) vyžaduje značné množství vody a pesticidů, z hlediska konce životního cyklu produktu a pohodlí uživatele představují přírodní materiály lepší volbu než čistě syntetické výrobky.

PŘÍKLADY POVINNÝCH ÚDAJŮ NA ETIKETÁCH

OZNAČENÍ TEXTILNÍCH VÝROBKŮ A ZBOŽÍ JE NEJEN PRAKTICKOU, ALE TAKÉ ZÁKONNOU POVINNOSTÍ.

Údaj	Příklad
Složení	100% bavlna
Údržba	Prát na 40 C
Velikost	S, M, L, XL
Země původu	Vyrobeno v ČR

JAK SKUTEČNĚ DRAHÁ

je levná móda?

Samotná výroba textilu se podílí na konečné ceně relativně málo. Kolem 10 až 20 % ceny. Důvodem je silné konkurenční prostředí v textilním průmyslu, kdy se výroba v minulých desetiletích přesunula do zemí s nižší mzdovou úrovní. Například do Turecka, Bangladéše, Číny, Vietnamu a dalších zemí. U fast fashion (rychloobrátkový textil) jsou někdy náklady na výrobu ještě nižší než 10 % ceny oblečení. Je to dosaženo vysokou produktivitou, nižší kvalitou materiálu a horšími pracovními podmínkami.

U materiálu se používají vlákna z plastů, která jsou velmi levná.

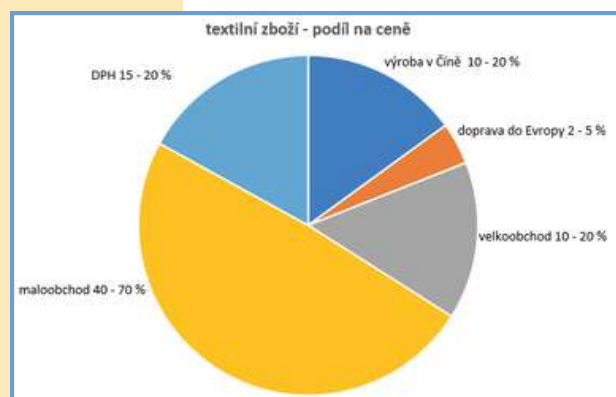
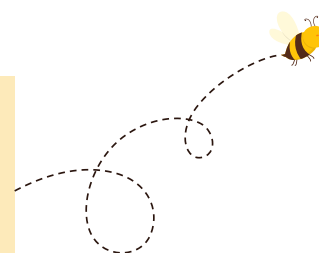
Námořní doprava je v současné době velmi efektivní, levná a relativně ekologická. Efektivní je z toho důvodů, že se využívá kontejnerová přeprava. Kontejnerové lodě dosahují délky téměř 400 metrů a uvezou i přes 20 000 kontejnerů. Nakládka, překládka i vykládka v přístavech je velmi rychlá. To přispívá k rozvoji mezinárodního obchodu.

Velkoobchod nakupuje textil ve velkém množství a přeprořádá ho maloobchodu.

Maloobchod tvoří běžné prodejny a řetězce obchodní. Tam si chodí zákazníci (spotřebitelé) textil nakupovat. Obchody jsou na atraktivních místech, kde je více zákazníků. Z tohoto důvodu jsou tam vyšší nájem. Čas potřebný na prodej konkrétního zboží je mnohem delší než čas výroby. Mzdy prodavaček v bohatších zemích jsou vyšší než mzdy zaměstnanců v asijských textilních továrnách. To jsou některé příčiny, proč maloobchod tvoří 40 až 70 % podílu na ceně. Pokud je zboží luxusní nebo značkové, tak podíl na ceně maloobchodu může dosáhnout až 70 %. U rychloobrátkového textilu je podíl 40 %.

- **Výroba v Číně (materiál + práce + tovární režie): 10–20 %**
Výroba zahrnuje materiál, šití, barvení, balení a tovární režii.
- **Doprava a logistika: 2–5 %**
Zahrnuje přepravu z Číny, skladování, celní poplatky a manipulaci.

- **Marže velkoobchodu: 10–20 %**
Velkoobchodníci přidávají svou marži, která pokrývá:
 - skladování
 - distribuci
 - riziko neprodaného zboží
 - provozní náklady
- **Marže maloobchodu (značka / obchod): 40–70 %**
Toto je největší část ceny.
70 % je u značkového a luxusního zboží, 40 % je u diskontů.
- **Daně (DPH): 15–20 %**
V ČR je sazba DPH na oblečení 21 %, což činí podíl DPH na celkové ceně oblečení přibližně 17 %.

Optikou Aleše Lenfelda

CESTA DO BANGLADÉŠE

Mé jméno je Aleš Lenfeld a světem cestuji už více než 15 let. V roce 2019 jsem se rozhodl opustit klasický model práce–hypotéka–dovolená a vyrazil do světa na dobu neurčitou. Skončil jsem v práci, zrušil podnikání, prodal byt i většinu svých věcí, koupil jednosměrnou letenku a s krosnou na zádech odletěl do Thajska. Od té doby jsem navštívil řadu zemí na pěti kontinentech. V některých jsem strávil několik měsíců a do jiných se opakovaně vracím. Díky dlouhodobému cestování bez spěchu mám možnost poznávat země z jiného pohledu než běžný turista – více pronikat do místní kultury, života místních lidí i do méně známých míst. Na základě těchto zkušeností jsem založil projekt a cestovní agenturu tvojpruvodce.cz, která propojuje cestování s autentickými zážitky a hlubším poznáním navštívených zemí.

NEDÁVNO JSTE NAVŠTÍVIL BANGLADÉŠ, DRUHOU NEJVÍCE ZNEČIŠTĚNOU ZEMI NA NAŠÍ PLANETĚ. Z VELKÉ ČÁSTI ZA TO MŮŽE TEXTILNÍ PRŮMYSL. CO VÁS PŘI POHLEDU NA ULÍČKY PŘEPLNĚNÉ ODPADEM Z TOVÁREN NAPADLO? JAKÉ BYLY VAŠE PRVOTNÍ MYŠLENKY A POCITY?

Když tohle člověk vidí na vlastní oči, teprve v tu chvíli si uvědomí, jak obrovský kontrast existuje mezi tím, jak levné oblečení vnímáme v Evropě a realitou míst, kde vzniká. Než jsem sem jel, tak jsem samozřejmě věděl o extrémním znečištění, kterým Bangladéš trpí, ale když se procházíte mezi těmi hromadami odpadků, je to opravdu hodně silný zážitek.

Moje první myšlenka byla, že za každým tričkem za pár eur existuje někde na světě místo, kde se platí skutečná cena, často v podobě znečištěného prostředí a velmi tvrdé práce místních obyvatel. Zároveň jsem ale vnímal i určitou složitost celé situace. Textilní průmysl tam totiž živí miliony lidí. A pro mnoho rodin je práce v továrně jednou z mála možností obživy.

Osobně jsem navštívil čtvrť Keraniganj ve městě Dháka, kde jsou převážně menší textilní dílny. Část výroby se sem deleguje z velkých továren ve chvíli, kdy nestíhají plnit zakázky. Například při výrobě nové kolekce nebo větší objednávky. Právě odsud pocházejí přiložené fotografie. Touto čtvrtí protéká řeka, podél níž leží spousta těchto dílen a také obytných domů. A právě v této řece často končí odpad z těchto dílen a domácností.

Hlavní problém je, že město Dháka vyrostlo mnohem rychleji než jeho infrastruktura. Patří mezi největší a nejhustěji obydlená megaměsta planety a v jeho metropolitní oblasti dnes žije kolem 24 milionů lidí. Historické centrum je v podstatě bludiště úzkých uliček, kam se velké popelářské vozy často vůbec nedostanou. V kombinaci s extrémní hustotou obyvatel na kilometr čtvereční tak vzniká obrovský tlak na životní prostředí a odpadové hospodářství.

Optikou Aleše Lenfelda

JAKÉ MÓDNÍ ZNAČKY SI V BANGLADÉŠI NECHÁVAJÍ VYRÁBĚT A MYSLÍTE SI, ŽE JSOU SI LIDÉ VĚDOMI TOHO CO PODPORUJÍ, KDYŽ SI ODĚV TÉTO ZNAČKY VYRÁBĚNÝ V BANGLADÉŠI KUPUJÍ? JE ŠIROKÁ VEŘEJNOST O TÉTO SKUTEČNOSTI DOSTATEČNĚ INFORMOVÁNA NEBO INFORMOVANOST MEZI LIDMI CHYBÍ?

Bangladéš je dnes jedním z největších výrobců oblečení na světě. Výroba pro světové značky tam probíhá už desítky let a nechávají si zde šít produkty firmy z celého světa. Od levnějších fast fashion řetězců až po známé globální značky. Z těch známých jsou to například Zara, H&M, Tommy Hilfiger, Primark, Bershka, Pull&Bear, Gap, Adidas, Nike, Puma a mohl bych jmenovat dále. Ve skutečnosti se oblečení vyráběné v Bangladéši objevuje téměř v každém větším evropském obchodním centru.

Myslím si, že část veřejnosti už o tomto tématu určitě slyšela, zejména po mediálně známých událostech, jako bylo zřícení budovy Rana Plaza právě tady v Bangladéši. Přesto mám pocit, že většina lidí při běžném nákupu nad původem oblečení příliš nepřemýšlí. V obchodě rozhoduje hlavně cena, vzhled nebo aktuální trend.

CO SE DĚJE S ODPADY NAHROMADĚNÝMI V ULICÍCH?

V hustě zastavěných čtvrtích, kde jsou úzké uličky a velmi vysoká koncentrace obyvatel, je to problém. Odtud odpad někdy odvázejí menší sběrné vozy nebo ho sbírají pracovníci města, ale systém není zdaleka tak pravidelný a organizovaný, jak jsme zvyklí v Evropě.

Část odpadu se proto postupně dostává do řek, které městem protékají. Při silných deštích nebo během monzunového období se odpad z ulic splavuje do řek a odsud potom do oceánů. To je jeden z důvodů, proč jsou některé řeky v okolí města tak výrazně znečištěné. Zároveň je ale důležité zmínit, že v Bangladéši funguje také velmi silná neformální ekonomika sběru odpadu. Mnoho lidí se živí tím, že z odpadků vybírají materiály, které se dají znovu prodat nebo recyklovat, například plasty nebo kovy. I když to není ideální systém, ve skutečnosti tím alespoň část odpadu znovu vstupuje do oběhu.

ALEŠOVO DOBRODRUŽSTVÍ MŮŽETE
SLEDOVAT NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH:

TVUJPRUVODCE.CZ

TVUJPRUVODCE_CZ

JAKÝM SMĚREM BY SE FAST FASHION MĚL UBÍRAT, CO BY POMOHLA V ŘEŠENÍ TÉTO SLOŽITÉ SITUACE TAK, ABY SE PLANETĚ ALESPŮŇ ČÁSTEČNĚ ULEVILO?

Myslím si, že není úplně realistické očekávat, že fast fashion ze dne na den zmizí. Oblečení se dnes vyrábí a prodává v obrovském množství a celý systém je nastavený na rychlou výrobu i rychlou spotřebu. Spíš než o úplném konci fast fashion bych proto mluvil o postupné změně přístupu.

Velkou roli v tom hrají samotné značky. Pokud nechávají vyrábět oblečení v zemích jako je Bangladéš, měly by mnohem více investovat do transparentnosti výroby, lepších pracovních podmínek a také do technologií, které snižují znečištění při barvení látek nebo zpracování textilu. Stejně tak by bylo férové, aby značky část svých investic směřovaly i do vzdělávání místních obyvatel a do rozvoje odpadového hospodářství v zemích, kde se jejich oblečení vyrábí.

Důležitou roli ale hrají i zákazníci. Každý nákup je vlastně malé rozhodnutí o tom, jaký systém podporujeme. Nemusí to nutně znamenat přestat kupovat nové oblečení, ale spíše kupovat méně věcí, které vydrží déle, využívat ty které máme a více přemýšlet o jejich původu.

Myslím si, že právě kombinace větší odpovědnosti značek, lepší informovanosti lidí a postupné změny spotřebitelského chování může alespoň částečně zmírnit dopady, které dnes textilní průmysl na životní prostředí má.

UPCYKLACE

druhý život oblečení, který má smysl

V dnešní době se mluví o fast fashion a jejich dopadech na životní prostředí. Jednou z možností, jak tento problém alespoň částečně vyřešit, je upcyklace. Je to způsob, jak dát starému nebo nenošenému oblečení nový život a často úplně nový vzhled.

Upcyklace se dá popsat jako vylepšená forma recyklace. Narozdíl od té běžné se oblečení nerozkládá na materiál, ale naopak se využívá v původní podobě a kreativně se přetváří. Může jít například o úpravu džínů na kraťasy, přешítí mikiny na úplně nový kousek nebo přeměnu starého trička. Pokud má oblečení nějakou vadu, nemusí to hned znamenat konec. Naopak právě takovéto nedokonalosti se dají zakrýt nebo proměnit v originální design. Velkou výhodou upcyklace je, že šetří nejenom životní prostředí, ale i peníze. Přesto mnoho lidí to příliš neřeší, především kvůli nedostatku času a chuti. Bohužel je jednodušší se oblečením zbavit, než přemýšlet nad tím, jak ho upravit. Většina lidí tak raději věci vyhodí nebo daruje, aniž by zvažovali, že by je mohli ještě využít jinak. Přitom právě upcyklace může být jednoduchý způsob, jak změnit přístup k oblečení.

Nejde o to, aby každý začal šít složité modely, ale jde spíše o malé kroky. Může se jednat o přišití nášivky, úpravu střihu, zkrácení rukávů či kalhot nebo úpravu trička. Inspiraci dnes není těžké najít. Velkou roli hrají i sociální sítě, Facebook, Tiktok, Instagram, Youtube. Stačí hledat například pod pojmy jako "upcyklované výrobky", "upcycle clothes", "DIY clothes" nebo "clothing transformation".

Zajímavou možností je také zapojení upcyklace do škol. Může jít o různé projekty, workshopy nebo kroužky, kde by si studenti mohli vyzkoušet práci s oblečením v praxi. Taková aktivita nejen rozvíjí kreativitu, ale zároveň vede k větší odpovědnosti za vlastní spotřebu. Osobní zkušenost ukazuje, že to funguje. Ve školním upcyklačním kroužku jsme upravovali nejen vlastní oblečení, ale i látkové tašky nasbírané od ostatních. Z věcí, které by jinak skončily bez využití, tak vznikly nové použitelné produkty.

Další možností, jak upcyklaci podpořit, by byly sbírky oblečení určené právě pro další úpravu. Lidé by tak nemuseli věci vyhazovat, ale mohli by je poskytnout někomu, kdo je dokáže kreativně využít. To by mohlo pomoci nejen snížit množství odpadu, ale i podpořit zájem o udržitelnější přístup k módě.

Upcyklace sice sama o sobě fast fashion nezastaví, ale může být jedním z kroků správným směrem. Ukazuje, že oblečení nemusí mít jen jeden život, ale že i malé změny v našem chování mohou mít smysl. Stačí začít přemýšlet jinak a dát věcem druhou šanci.

ZÁVĚREM

Fast fashion je v dnešní době velké téma, které se týká každého z nás. Během práce na tomto časopise jsme zjistili, že levná a rychlá móda má mnoho negativních dopadů nejen na životní prostředí, ale i na společnost a samotné spotřebitele. Každý rok se vyrobí obrovské množství oblečení, přičemž velká část z něj se ani neprodá nebo končí po krátké době na skládce. Lidé dnes kupují více oblečení než dříve, ale nosí ho kratší dobu, často jen párkrát. To vede k dalšímu zvyšování odpadu a zbytečné zátěži pro planetu.

Dalším problémem je samotná výroba oblečení, která spotřebovává velké množství vody a energie a podílí se na znečištění životního prostředí. Kromě toho se oblečení často vyrábí v rozvojových zemích, kde lidé pracují za nízké mzdy a v náročných podmínkách. Mnoho lidí si tyto souvislosti vůbec neuvědomuje a při nákupu se rozhoduje hlavně podle ceny nebo aktuálních trendů. Velký vliv mají také sociální sítě, kde se neustále objevují nové trendy a lidé mají pocit, že musí pořád kupovat něco nového.

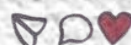

Z rozhovoru s odborníkem také vyplynulo, že důležitou roli hraje kvalita materiálu a zpracování. Levné oblečení často nevydrží dlouho a lidé ho musí brzy nahradit novým. Naopak kvalitnější oblečení může vydržet déle a ve výsledku být i výhodnější. Důležité je také přemýšlet nad tím, jestli danou věc opravdu potřebujeme, a vyhnout se impulzivním nákupům. Pomoci může jednoduché pravidlo — pokud si nejsme jistí, je lepší nákup odložit a vrátit se k němu později.

Řešení přitom není složité, ale vyžaduje změnu přístupu. Každý z nás může začít u sebe a více přemýšlet nad tím, co kupuje. Můžeme nakupovat méně, ale kvalitněji, využívat second handy, vyměňovat si oblečení nebo dát starým věcem nový život pomocí upcyklace. I malé kroky mohou postupně vést k větší změně.

Závěrem lze říct, že fast fashion je problém, který nemá jedno jednoduché řešení. Přesto může každý z nás přispět k jeho zmírnění tím, že bude nakupovat zodpovědněji a uvědoměleji. Pokud se změní přístup jednotlivců, může se postupně změnit i celý módní průmysl.

STŘEDNÍ ŠKOLA
SLUŽEB A ŘEMESEL

STŘEDNÍ ŠKOLA
SLUŽEB A ŘEMESEL

Aneta a Laura

Maky

ZDROJE:
[HTTPS://WWW.EEA
.EUROPA.EU/
WWW.SPONA.CZ](https://www.eea.europa.eu/)

VE STÍNU MÓDY

VYDAVATEL: STŘEDNÍ ŠKOLA SLUŽEB A ŘEMESEL STOCHOV
JAROSLAVA ŠÍPKA 187, STOCHOV, 273 03

GRAFICKÝ DESIGN: ANETA HOLÁSKOVÁ, LAURA SIROTKOVÁ

REDAKČNÍ TÝM: ANETA HOLÁSKOVÁ, LAURA SIROTKOVÁ, MARKÉTA STEHLÍKOVÁ

STUDENTKY KOSMETICKÝCH SLUŽEB

KOORDINÁTOR: ING. PETRA ŠÍMOVÁ

JARNÍ SPECIÁL 2026, LIMITOVANÝ POČET KUSŮ 10